

1. Czy możliwa jest realizacja wizyty studyjnej poza Unią Europejską lub nawet poza Europą w ramach konkursu KSOW, np. w Kanadzie lub Izraelu?

Instytucja zarządzająca PROW 2014–2020 przedstawiała już swoje stanowisko w sprawie kwalifikowalności kosztów ponoszonych poza Unią Europejską, dotyczących operacji realizowanych przez partnerów KSOW. Można je znaleźć pod adresem: https://www.gov.pl/documents/912055/913531/Konkurs_nr_2_z_2018_r_-_pytania_i_odpowiedzi.pdf/f249e8a6-6213-a5d8-7cd3-3dfad669d92a na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakładce poświęconej konkursowi nr 2/2018, gdzie umieszczono pytania i odpowiedzi dotyczące tego konkursu. Stanowisko instytucji zarządzającej jest w tej sprawie generalnie pozytywne, pod warunkiem spełnienia wymogów określonych w przepisach UE. Zgodnie z art. 70 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013, operacje otrzymujące wsparcie z EFSI (Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne, w tym Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, ze środków którego współfinansowana jest realizacja operacji partnerów KSOW) muszą być zlokalizowane na obszarze objętym programem. Obszarem objętym programem, tj. PROW 2014–2020, jest Polska. Na potrzeby konkursu dla partnerów KSOW przyjęto, że obszar realizacji operacji to miejsce skąd pochodzi grupa docelowa operacji. Zatem operacje partnerów KSOW muszą być skierowane do osób fizycznych lub jednostek organizacyjnych, odpowiednio zamieszkałych lub mających siedzibę na terytorium Polski, co oznacza, że te podmioty mają być odbiorcami operacji. Zgodnie zaś z art. 70 ust. 3 ww. rozporządzenia, w przypadku operacji dotyczących m.in. pomocy technicznej, z której środków są refundowane koszty partnerom KSOW, wydatki mogą być ponoszone poza terytorium Unii, pod warunkiem że wydatki te są konieczne do właściwego wdrożenia operacji. Przepisy nie określają co należy rozumieć przez stwierdzenie „konieczne do właściwego wdrożenia operacji”. Partner powinien to udowodnić we wniosku o wybór operacji, w szczególności uzasadniając potrzebę realizacji operacji oraz opisując przewidywane efekty realizacji operacji i jej wpływ na rozwój obszarów wiejskich. W ramach konkursu nr 3/2019 nie wprowadzono zakazu ponoszenia wydatków poza terytorium UE przez partnerów KSOW. Jednakże każdy wydatek partnera KSOW, aby został zrefundowany, niezależnie od tego, czego dotyczy, musi spełniać trzy warunki kwalifikowalności: 1) być uzasadniony zakresem operacji, 2) być niezbędny do osiągnięcia jej celu oraz 3) być racjonalny.

2. Jednostka Regionalna KSOW Województwa Pomorskiego zwraca się z prośbą o wskazanie prawidłowego sposobu oceny poniższego kryterium wyboru operacji pkt nr 8.

Partner KSOW, który złożył wniosek o wybór operacji, lub co najmniej jeden z dodatkowych partnerów KSOW biorących udział w realizacji operacji zadeklarował i uzasadnił wykorzystanie wkładu własnego w realizacji operacji w wysokości co najmniej 10% w stosunku do zaplanowanych kosztów realizacji operacji, zawartych w załączniku nr 1 do wniosku „Zestawienie rzeczowo-finansowe”

Z Przewodnika po ocenie wniosku stanowiącego Załącznik do regulaminu konkursu nr 3/2019 wynika, iż kryterium uznaje się za spełnione, jeżeli przynajmniej jeden z deklarujących partnerów KSOW zobowiązał się, że samodzielnie wykorzysta wkład własny, lub co najmniej dwóch partnerów KSOW zobowiązało się, że wykorzysta wkład własny w wysokości, która po zsumowaniu poszczególnych wkładów będzie wynosić co najmniej 10% w stosunku do zaplanowanych kosztów realizacji operacji, zawartych w załączniku nr 1 do wniosku „Zestawienie rzeczowo-finansowe operacji”,

spełniających kryterium określone w pkt. 4. Jeżeli żaden z partnerów KSOW samodzielnie nie zobowiązał się lub co najmniej dwóch partnerów KSOW nie zobowiązało się do wykorzystania wkładu własnego w wysokości, która po zsumowaniu poszczególnych wkładów wynosić będzie co najmniej 10% w stosunku do zaplanowanych kosztów realizacji operacji, zawartych w załączniku nr 1 do wniosku „Zestawienie rzeczowo-finansowe operacji”, spełniających kryterium określone w pkt. 4, kryterium uznaje się za niespełnione.

Opis spełnienia kryterium wyboru operacji nie jest jednoznaczny z nazwą kryterium. W związku z powyższym prosimy o wyjaśnienie w jakim przypadku kryterium dot. wkładu własnego zostaje spełnione. Nazwa kryterium wskazuje, iż kryterium zostaje spełnione w przypadku, gdy wkład własny zadeklaruje Partner KSOW lub co najmniej jeden z dodatkowych partnerów KSOW biorących udział w realizacji operacji. Natomiast opis spełnienia kryterium wskazuje, iż co najmniej dwóch partnerów KSOW może zobowiązać się do wykorzystania wkładu własnego. W związku z tym prosimy o wskazanie co należy rozumieć pod pojęciem „co najmniej dwóch Partnerów KSOW” – Partnera KSOW i dodatkowego Partnera KSOW czy dwóch dodatkowych Partnerów KSOW?

Pod pojęciem „co najmniej dwóch Partnerów KSOW” należy rozumieć zarówno Partnera KSOW-wnioskodawcę i dodatkowego Partnera KSOW, jak i dwóch dodatkowych Partnerów KSOW. Celowo w opisie tego kryterium nie został użyty wyraz „dodatkowy”, aby przy pomocy jednego krótkiego sformułowania objąć zarówno wnioskodawcę, jak i dodatkowych partnerów. Wszyscy oni muszą być bowiem partnerami KSOW. Przy ocenie spełnienia kryteriów należy posłużyć się ich opisem w Przewodniku po ocenie wniosku, a nie nazwą kryteriów. Opis każdego wymagania formalnego, warunku i kryterium wyboru operacji został zawarty w tym Przewodniku, aby ułatwić ocenę ich spełnienia, zamiast opierać się tylko na ich nazwach zawartych w przepisach prawa. W przypadku kryterium dotyczącego wkładu własnego, będzie ono spełnione zawsze wtedy, gdy ten wkład będzie wynosił co najmniej 10% kosztów kwalifikowalnych, niezależnie od tego, kto go zadeklaruje, samodzielnie czy wspólnie. Możliwe są zatem następujące 4 warianty jego spełnienia: sam wnioskodawca, sam dodatkowy partner KSOW, wnioskodawca wspólnie z dodatkowym lub dodatkowymi partnerami KSOW, dwóch lub więcej dodatkowych partnerów KSOW.

3. **Z dokumentacji konkursowej nie wynika dla nas wprost, czy koszty związane z przygotowaniem i obsługą zamówień, zarówno prowadzonych na podstawie ustawy Pzp, jak i w trybie konkurencyjnym, są kosztami kwalifikowalnymi dla partnerów KSOW. Po doświadczeniach niektórych partnerów w ramach konkursu z 2018 r. oraz faktu, że większość korekt finansowych związanych było z uchybieniami w prowadzeniu przez partnerów zamówień, wyrażne wskazanie jako kwalifikowalne kosztów obsługą zamówień jest uzasadnione. Wysyłamy to zapytanie, ponieważ „Podręcznik kwalifikowalności kosztów pomocy technicznej w ramach PROW 2014-2020” nie określa jednoznacznie, czy są to koszty kwalifikowalne, czy nie.**

Jeżeli koszty związane z przygotowaniem i obsługą zamówień, zarówno prowadzonych na podstawie ustawy Pzp, jak i w trybie konkurencyjnym, będą merytorycznie związane z realizowaną operacją, należy je uznać za kwalifikowalne. Oznacza to, że koszt zaangażowania osoby, której zadaniem będzie przygotowanie i obsługa tych zamówień, jeżeli te zamówienia będą dotyczyły operacji finansowanej ze środków KSOW, będzie

kosztem kwalifikowalnym. Odpowiedzi na podobne pytania są zawarte w FAQ dotyczących konkursu nr 1 i 2 na stronie internetowej MRiRW:

- 1) konkurs nr 1/2017 – odpowiedzi na pytania 4, 37 i 89;
- 2) konkurs nr 2/2018 – odpowiedzi na pytania 17 i 26.

4. W związku z naborem operacji do realizacji przez partnerów KSOW w 2019 r. zwracamy się z prośbą o odpowiedź na pytanie, czy w ramach konkursu 3/2019 do Jednostki Regionalnej KSOW Województwa Opolskiego mogą składać wnioski i realizować operacje podmioty, które:

- 1) stanowią jednostki organizacyjne samorządu województwa opolskiego i posiadają osobowość prawną (mogą być stroną umowy),**
- 2) spółki, w których udziały posiada województwo opolskie,**
- 3) prowadzą działalność gospodarczą (rejestracja w CEIDG) i są związane umową o pracę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Opolskiego, ale nie są pracownikami JR KSOW Województwa Opolskiego.**

Ponadto:

- 4) czy partnerem dodatkowym Partnera KSOW (stowarzyszenie) może być osoba, która jest członkiem zwykłym tego stowarzyszenia, nie zasiada w zarządzie organizacji?**
- 5) w jaki sposób partner ma skalkulować wkład własny w postaci wypożyczenia od swojego partnera sprzętu ogrodniczego na warsztaty (wkład rzeczowy) – czy wystarczy oferta partnera wyceniająca ten wkład?**

Powyższe podmioty są zarejestrowane w bazie partnerów KSOW. Jednostka Regionalna KSOW nie znalazła przepisów wprost zabraniających tym podmiotom realizacji projektów w ramach operacji partnerskich KSOW województwa opolskiego, a odpowiedzi udzielane przez MRiRW w poprzednich konkursach w analogicznych sytuacjach nie dały jednoznacznego rozstrzygnięcia w powyższym zakresie.

Pytania 1-3.

Przepisy prawa i dokumentacja dotyczące konkursu nr 3 dla partnerów KSOW nie regulują kwestii zawartych w pytaniach 1-3. W związku z tym, jednostka regionalna województwa opolskiego powinna ocenić możliwość złożenia wniosku o wybór operacji i zawarcia umowy z podmiotami wymienionymi w tych pytaniach w oparciu o przepisy dotyczące funkcjonowania tej jednostki i tych podmiotów zawarte np. w ustawie o samorządzie województwa, uchwałach sejmiku czy zarządu województwa. Należy mieć na uwadze, aby z partnerem KSOW można było zawrzeć ważną umowę.

Pytanie 4.

Dodatkowym partnerem KSOW wnioskodawcy będącego stowarzyszeniem może być osoba, która jest członkiem zwykłym tego stowarzyszenia, a jednocześnie nie jest pracownikiem, ani członkiem zarządu tego stowarzyszenia. Zgodnie z częścią III pkt 6 Przewodnika po ocenie wniosku, dodatkowym partnerem KSOW nie może być pracownik partnera KSOW oraz osoba, która pełni funkcję w organie zarządzającym partnera KSOW, co powinno zostać potwierdzone przez złożenie oświadczenia wskazanego w części V pkt 2.8 formularza wniosku o wybór operacji.

Pytanie 5.

Wypożyczenie sprzętu ogrodniczego powinno zostać skalkulowane w oparciu o stawki stosowane na rynku do wypożyczenia takiego sprzętu. Zgodnie z częścią VII pkt 12 instrukcji wypełnienia wniosku o refundację „W przypadku wkładu zasobów rzeczowych np. powierzchni lub wyposażenia wykorzystywanych na potrzeby realizowanej operacji,

należy przedstawić dokument potwierdzający tytuł prawny do posiadanych zasobów rzeczowych wraz ze szczegółową, indywidualną kalkulacją wkładu własnego, przygotowaną na podstawie stawek rynkowych.”.

5. Czy bilety lotnicze do Wielkiej Brytanii będą wydatkiem kwalifikowalnym. Jedną z form realizacji operacji ma być wizyta studyjna dla około 15 osób.

Bilety lotnicze do Wielkiej Brytanii będą wydatkiem kwalifikowalnym po spełnieniu warunków kwalifikowalności dotyczących kosztów ponoszonych w ramach planu operacyjnego. Do tych warunków należy: uzasadnienie zakresem operacji, niezbędność do osiągnięcia jej celu oraz racjonalność.

6. Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu, w ramach konkursu nr 3/2019 dla Partnerów KSOW, planuje złożyć wniosek o wybór operacji mającej na celu organizację wystawy zwierząt – czempionatu koni sztumskich, podczas której niezbędny jest m.in. nadzór nad zgłoszonymi do wystawy zwierzętami oraz obsługa techniczno-porządkowa zwierząt polegająca na opiece zarówno dziennej jak i nocnej, sprzątaniu ringu podczas oceny i prezentacji laureatów wystawy. Osoby pełniące ww. funkcję, zgodnie z obowiązującymi wymogami, powinny zostać wyposażone w ubrania ochronne używane przy obsłudze zwierząt gospodarskich tj. odzież, nakrycie głowy, rękawice, okulary i obuwie. W związku z tym zwracam się z uprzejmą prośbą o wyjaśnienie czy koszt kompletu zawierającego: czapkę roboczą z daszkiem, okulary, kamizelkę ostrzegawczą, roboczą bluzę i spodnie typu ogrodniczki, rękawice powlekane oraz obuwie można uznać za kwalifikowalny.”

Koszt zakupu ubrań ochronnych w celu realizacji operacji jest wydatkiem inwestycyjnym i co do zasady jest niekwalifikowalny. Zgodnie z § 5 ust. 10 pkt 9 lit. a Regulaminu konkursu, co zostało powtórzone w Instrukcji wypełnienia wniosku o wybór operacji w zakresie załącznika nr 1, do kosztów kwalifikowalnych operacji nie zalicza się (koszty niekwalifikowalne, niepodlegające refundacji) kosztów inwestycyjnych, dotyczących nabycia rzeczy (przedmiotów materialnych), bez względu na wysokość tych kosztów, które to rzeczy nie zostaną zużyte podczas realizacji operacji, w szczególności przez grupę docelową, i pozostaną u partnera KSOW po zrealizowaniu operacji, co oznacza, że partner KSOW będzie miał tytuł prawny do tych rzeczy, będzie mógł ich używać i nimi rozporządzać, osiągając z tego tytułu korzyści ekonomiczne; nabycie rzeczy, które nie zostaną zużyte w trakcie realizacji operacji prowadzi zatem do zwiększenia majątku partnera KSOW. Ta zasada została również wyrażona w Podręczniku kwalifikowalności kosztów pomocy technicznej w ramach PROW 2014–2020 z dnia 22 lutego 2018 r. Zgodnie z rozdziałem V pkt 1.4 tego Podręcznika, kwalifikowalne będzie przeznaczenie środków na pokrycie kosztów zużywalnych (jednorazowych) np. ubrań ochronnych; do kosztów kwalifikowalnych nie można jednak zaliczyć kosztów materiałów/sprzętów, które po przeprowadzeniu operacji pozostają i mogłyby stanowić majątek organizatora przedsięwzięcia niezależnie od wartości zakupu. Ponadto, zgodnie z rozdziałem IX pkt 6 lit. a tego Podręcznika, jako koszty niezbędne do realizacji operacji wskazano koszty organizacji operacji, do których można zaliczyć koszty, które spełniają warunki kwalifikowalności oraz są zużywalne (jednorazowe) w tym ubrania ochronne. Nie można natomiast zaliczyć do nich kosztów materiałów/sprzętów, które po przeprowadzeniu operacji pozostają i mogłyby stanowić majątek organizatora przedsięwzięcia. Z powyższego wynika zatem, że kwalifikowalny jest koszt nabycia rzeczy, które zostaną zużyte podczas realizacji operacji, w szczególności przez grupę docelową, i tym samym nie

pozostaną u partnera KSOW po zrealizowaniu operacji, co oznacza, że partner KSOW nie będzie mógł ich już dłużej używać i nimi rozporządzać, osiągając z tego tytułu korzyści ekonomiczne; nabycie rzeczy, które zostaną zużyte w trakcie realizacji operacji nie prowadzi zatem do zwiększenia majątku partnera KSOW. Zakupione rzeczy powinny być zatem co do zasady jednorazowego użytku, od której mogą być wyjątki np. materiały szkoleniowe. Ubrania ochronne wymienione w pytaniu nie służą tylko do jednorazowego użytku, zatem ich zakup nie będzie stanowić kosztu kwalifikowalnego. Kwalifikowalny będzie natomiast koszt wypożyczenia takich ubrań. Koszt zakupu, a także wypożyczenia takich ubrań, może być ponadto zadeklarowany jako wkład własny.

7. Proszę o odpowiedź na pytanie Partnerów KSOW w związku z konkursem nr 3/2019.

- 1. Jeżeli dodatkowi partnerzy KSOW nie wykażą wkładu własnego w załączniku nr 2 do wniosku, to czy przy ocenie wniosku Partner składający wniosek dostaje punkty za udział dodatkowego/ych partnerów KSOW w realizacji operacji czy nie dostaje punktów mimo że dodatkowi partnerzy są?**

Zgodnie z częścią III pkt 6 Przewodnika po ocenie wniosku, stanowiącego załącznik do Regulaminu konkursu nr 3/2019, „Udział dodatkowego partnera KSOW w realizacji operacji należy opisać we wniosku w części IV pkt 2, 3 lub 4 (w zależności od liczby dodatkowych partnerów KSOW) w polu „Rola w realizacji operacji”. Należy wymienić konkretne zadania, jakie w terminie realizacji operacji wykona dodatkowy partner KSOW, określone lub wynikające z załącznika nr 2 do wniosku.”. Jeżeli zatem w załączniku nr 2 do wniosku o wybór operacji nie zostanie zadeklarowany wkład własny przez dodatkowych partnerów KSOW, nie można przyznać punktów za udział dodatkowych partnerów w realizacji operacji. Każdy bowiem dodatkowy partner, który bierze udział w realizacji operacji, będzie faktycznie wykonywał jakieś zadania związane z tą realizacją, zatem wnosi do tej operacji jakiś wkład – osobowy, rzeczowy lub pieniężny. Obecność dodatkowego partnera nie może być fikcyjna, pozorna.

- 2. Czy wkładem własnym dodatkowych partnerów KSOW może być np. nabór uczestników na wyjazd ?**

Tak, wkładem własnym dodatkowych partnerów KSOW może być zadanie polegające na przeprowadzeniu naboru uczestników na wyjazd/naboru osób do grupy docelowej operacji. Przeprowadzenie takiego naboru będzie wkładem osobowym, jeżeli dodatkowy partner będzie osobiście go przeprowadzał. Jego wkładem będzie zatem jego praca. Przeprowadzenie takiego naboru, tak jak wartość każdego wkładu własnego, należy skalkulować w oparciu o stawki rynkowe za wykonanie takiego lub podobnego zadania w określonym czasie np. wg stawek w zł za godzinę.

- 8. Czy spółka powiązana kapitałowo i osobowo z Województwem Dolnośląskim może być wnioskodawcą w konkursie nr 3/2019 dla partnerów KSOW. Dolnośląska Zielona Dolina DOZEDO sp. z o.o. planuje złożyć wniosek o wybór operacji w ramach PO KSOW na 2019 rok.**

Przepisy prawa i dokumentacja dotyczące konkursu nr 3 dla partnerów KSOW nie regulują tej sprawy. W związku z tym, jednostka regionalna województwa dolnośląskiego powinna ocenić możliwość złożenia wniosku o wybór operacji i zawarcia umowy z taką spółką w oparciu o przepisy dotyczące funkcjonowania tej jednostki i utworzenia tej spółki zawarte

np. w ustawie o samorządzie województwa czy uchwałach sejmiku województwa. Należy mieć na uwadze, aby z partnerem KSOW można było zawrzeć ważną umowę.

- 9. Wytyczne pozwalają wnioskodawcy rozpocząć projekt na dzień po złożeniu wniosku. Jednak w takiej sytuacji wnioskodawca musi prowadzić działania informacyjno-promocyjne z zachowaniem wszelkich wytycznych. W naszym przypadku działania te obejmują m.in. drukowanie ulotek, folderów, plakatów o wydarzeniu i materiały te będą uwzględniały "ologowanie" i hasła o dofinansowaniu projektu ze środków UE. Z uwagi na termin wydarzenia, z działaniami tymi nie możemy czekać na państwa decyzję o dofinansowaniu. Więc robimy to wszystko zgodnie z wytycznymi przed decyzją. Ale jakiś czas potem kończy się ocena wniosków i dostajemy decyzję o braku dofinansowania tego projektu. I teraz pytanie: czy w takiej sytuacji nie grożą nam żadne sankcje (karne, cywilno-prawne, administracyjne, itp.) z uwagi na fakt iż rozpowszechniliśmy nieprawdziwą informację o tym że nasz projekt jest dofinansowany z Unii Europejskiej, że bezzasadnie stosujemy na swoich materiałach informacyjnych logo UE, logo KSOW, PROW itd., itp. ?**

W opisanym przypadku żadne sankcje nie grożą.

- 10. Czy w przypadku wkładu zasobów osobowych stawka godzinowa dla pracy wolontariusza może być oszacowana na podstawie zalecenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, który wskazał stawki godzinowe dla pracy wolontariusza na poziomie 75 złotych za godzinę pracy pracownika merytorycznego oraz 25 złotych za godzinę pracy pracownika administracyjnego.**

Jeżeli te stawki wynikają z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, to należy je uwzględnić przy szacowaniu wartości osobowego wkładu własnego w postaci pracy wolontariusza. Jeżeli nie wynika to z takich przepisów, należy stosować wytyczne określone w dokumentacji konkursowej, które odsyłają do stawek rynkowych (w tym przypadku należałoby zatem porównać stawki za godzinę przepracowaną na podobnym stanowisku przez płatnego pracownika), chyba że stawki określone w zaleceniach MRPiPS zostały oszacowane na podstawie stawek rynkowych. Generalną zasadą dotyczącą wszystkich kosztów/wkładu własnego jest zapewnienie, że oszacowane koszty są racjonalne, tj. nie odbiegają od stawek rynkowych.

- 11. JR KSOW w województwie śląskim zwraca się z prośbą o odpowiedź:**

- 1. Czy istnieje możliwość złożenia wniosku przez Województwo Śląskie wraz z trzema innymi województwami do Jednostki Centralnej – CDR w ramach ogłoszonego konkursu nr 3/2019 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na wybór operacji, które będą realizowane w 2019 r. w ramach dwuletniego planu operacyjnego na lata 2018–2019?**

Tak, jeżeli przepisy dotyczące samorządu województwa nie zabraniają prowadzenia takiej działalności, w szczególności, czy nie zabraniają wykonywania zadań o charakterze niewojewódzkim (wniosek złożony do jednostki centralnej dotyczy operacji obejmującej grupę docelową z co najmniej 4 województw). Jeżeli nie zabraniają, wówczas Województwo Śląskie, jeżeli jest partnerem KSOW, może złożyć wniosek o wybór operacji. Zatem to ono będzie wnioskodawcą, a pozostałe województwa będą dodatkowymi partnerami.

- 2. Czy środki finansowe (środki publiczne) na realizację operacji mogą pochodzić z budżetu jednego województwa na całość operacji czy jest możliwość, by koszt podzielony był pomiędzy wszystkie województwa?**

Środki na realizację operacji mogą pochodzić od wszystkich województw, z tym że kwalifikowalne będą wyłącznie koszty poniesione przez to województwo, które jako wnioskodawca zawrze umowę na realizację operacji; koszty pozostałych województw – dodatkowych partnerów – mogą stanowić wkład własny.

- 3. Czy analogicznie Jednostka Regionalna KSOW może złożyć taki wniosek biorąc pod uwagę, że parter KSOW to podmiot posiadający pełną zdolność do czynności prawnych i jak będzie wyglądała kwestia podpisania umowy? Kto będzie reprezentował na umowie Jednostkę Regionalną?**

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW 2014–2020, zadania jednostki regionalnej wykonuje samorząd województwa lub podmiot, któremu ten samorząd powierzył wykonywanie tych zadań na podstawie umowy. Osobowość prawną z mocy prawa posiada województwo, ma ono zatem pełną zdolność do czynności prawnych. Samorząd województwa działa przez swoje organy, którymi są sejmik i zarząd. Organem wykonawczym województwa jest zarząd, w skład którego wchodzi marszałek, który reprezentuje województwo na zewnątrz. Oznacza to, że wniosek o wybór operacji powinno złożyć województwo reprezentowane przez marszałka województwa.

- 12. Proszę o wyrażenie opinii czy Jednostka Regionalna KSOW wraz z trzema innymi podmiotami może złożyć do Jednostki Centralnej KSOW wniosek w ramach konkursu nr 3/2019 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na wybór operacji, które będą realizowane w 2019 r. w ramach dwuletniego planu operacyjnego na lata 2018–2019. Zasięg operacji obszar 4 województw.**

Tak, jeżeli przepisy dotyczące samorządu województwa nie zabraniają prowadzenia takiej działalności, w szczególności, czy nie zabraniają wykonywania zadań o charakterze niewojewódzkim (wniosek złożony do jednostki centralnej dotyczy operacji obejmującej grupę docelową z co najmniej 4 województw). Jeżeli nie zabraniają, wówczas województwo (w ramach którego działa jednostka regionalna), jako że posiada osobowość prawną i może zawrzeć umowę na realizację operacji, może złożyć wniosek o wybór operacji, jeżeli jest partnerem KSOW. Pozostałe trzy podmioty będą dodatkowymi partnerami.

- 13. Przesyłam poniżej pytanie, jakie otrzymaliśmy od jednego z partnerów KSOW. Uprzejmie proszę o odpowiedź w poniższej kwestii. Poniżej zamieszczam cytaty z e-maila.**

- 1. Partnerami przy realizacji operacji Krajowego Stowarzyszenia Sołtysów będą 3 stowarzyszenia. Prezes KSS jest również prezesem jednego ze stowarzyszeń pełniących rolę partnera dodatkowego, natomiast skarbnik KSS jest prezesem kolejnego stowarzyszenia również pełniącego rolę partnera dodatkowego. Czy te stowarzyszenia nie mogą być dodatkowymi partnerami Krajowego stowarzyszenia Sołtysów w związku, że w zarządach tych organizacji występują te same osoby?**

Pragnę podkreślić, że osoby te nie są zatrudnione w partnerskich stowarzyszeniach na umowę o pracę. Pełnią tylko i wyłącznie funkcje pracowników społecznych. Zatem czy wymagane jest jakieś oświadczenie/wyjaśnienie w tej sprawie. Jeśli tak prosimy o wskazanie prawidłowej treści.

Zgodnie z częścią III pkt 6 Przewodnika po ocenie wniosku, stanowiącego załącznik do Regulaminu konkursu, dodatkowym partnerem KSOW nie może być pracownik partnera KSOW (wnioskodawcy) oraz osoba, która pełni funkcję w organie zarządzającym wnioskodawcy, co powinno zostać potwierdzone przez złożenie oświadczenia wskazanego w części V pkt 2.8 formularza wniosku o wybór operacji. Stowarzyszenie nie może być pracownikiem, ani członkiem zarządu innego stowarzyszenia, a zatem stowarzyszenia, które wspólnie z Krajowym Stowarzyszeniem Sołtysów realizowałyby operację, mogą być dodatkowymi partnerami KSOW. Ponadto, zgodnie z ww. pkt 6 Przewodnika, zaznaczenie we wniosku, że operacja będzie realizowana przy udziale dodatkowego partnera KSOW, nie może mieć charakteru pozornego, mającego na celu wyłącznie otrzymanie dodatkowego punktu. Z tego względu udział dodatkowego partnera KSOW w realizacji operacji należy opisać we wniosku w części IV pkt 2, 3 lub 4 (w zależności od liczby dodatkowych partnerów KSOW) w polu „Rola w realizacji operacji”. Należy wymienić konkretne zadania, jakie w terminie realizacji operacji wykona dodatkowy partner KSOW, określone lub wynikające z załącznika nr 2 do wniosku. Oznacza to, że w przypadku operacji realizowanej przy udziale dodatkowego partnera należy również wypełnić załącznik nr 2 do wniosku, dotyczący wkładu własnego. Każdy bowiem dodatkowy partner, który bierze udział w realizacji operacji, będzie faktycznie wykonywał jakieś zadania związane z tą realizacją, zatem wnosi do tej operacji jakiś wkład – osobowy, rzeczowy lub pieniężny. Obecność dodatkowego partnera nie może być fikcyjna. Jeżeli zatem w załączniku nr 2 do wniosku o wybór operacji nie zostanie zadeklarowany wkład własny przez dodatkowych partnerów KSOW, nie można przyznać punktów za udział dodatkowych partnerów w realizacji operacji.

- 2. Czy jeśli wyślemy na etapie przygotowania wniosku zapytania do co najmniej 3 oferentów i otrzymamy tylko jedną ofertę to znaczy, że spełniliśmy nasz obowiązek i nie musimy powtarzać rozeznania do uzyskania kolejnych ofert?**

Zgodnie z odpowiedzią udzieloną na pytanie nr 66 w ramach konkursu nr 1/2017 dla partnerów KSOW, dostępną na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakładce poświęconej konkursowi dla partnerów KSOW w zestawieniu pytań i odpowiedzi pn. „FAQ konkurs nr 1/2017”, do uznania rozeznania rynku za prawidłowe wystarczy otrzymanie odpowiedzi od jednego z wykonawców (zamawiający, dokonując rozeznania rynku, nie ma wpływu na liczbę otrzymanych ofert w odpowiedzi na właściwie skierowane zapytania ofertowe), do których wysłano zapytanie, jeżeli zapytanie ofertowe wysłano do co najmniej trzech wykonawców, a jeżeli na rynku jest mniej niż trzech wykonawców – do każdego z nich.

- 14. W związku z trwającym naborem operacji w ramach konkursu 3/2019 KSOW i pytaniami partnerów KSOW, zwracam się z prośbą o udzielenie odpowiedzi w zakresie zadań dodatkowych partnerów oraz ich wyceny w ramach deklarowanego wkładu własnego. Zgodnie z dokumentacją konkursową udział dodatkowego partnera KSOW w realizacji operacji nie może być pozorny, to jest powinien on zapewnić**

realizację zadań, które przyczynią się od osiągnięcia celu operacji. Zadania partnerów ujęte zostaną w liście intencyjnym / umowie partnerskiej.

Wobec powyższego zwracam się z zapytaniem czy jest konieczne przedstawienie wszystkich zadań dodatkowego partnera KSOW ujętych w liście intencyjnym / umowie partnerskiej w załączniku 2 do wniosku o wybór operacji w przypadku, gdy deklaruje on bezpłatny udział w operacji, czyli nie podejmuje się wyceny oferowanego wkładu własnego. W przypadku konieczności ujęcia ww. zadań dodatkowego partnera KSOW w załączniku 2 do wniosku o wybór operacji zwracam się z pytaniem, czy możliwe jest wskazanie w kolumnie 5 *Sposób kalkulacji wkładu własnego*, że jest to wkład oferowany bezpłatnie a w kolumnie 6 *Wartość wkładu własnego (zł)* – wskazanie kwoty 0 zł.

W załączniku nr 2 nie wymienia się zadań, które będzie wykonywał dodatkowy partner KSOW. Te zadania należy wymienić w części IV pkt 2, 3 lub 4 (w zależności od liczby dodatkowych partnerów KSOW) w polu „Rola w realizacji operacji” wniosku o wybór operacji. Należy wymienić tylko te zadania, które będą wykonywane w związku z realizacją operacji, a które składają się na zadeklarowany wkład własny. W załączniku nr 2 podaje się tylko takie dane, jakie wynikają z nazwy poszczególnych kolumn tego załącznika, w sposób wskazany w instrukcji wypełnienia wniosku. Każdy wkład własny ma jakąś wartość, którą można skalkulować. Zatem, jeżeli w załączniku nr 2 zostanie wskazany wkład własny, jaki deklaruje partner KSOW, musi on zostać wyrażony w złotych. Nie można określić jego wartości na 0 zł. Nie jest istotne, czy dodatkowy partner KSOW oferuje wnioskodawcy swój wkład odpłatnie czy bezpłatnie, bo i tak jest to koszt niekwalifikowalny, a rozliczenia pomiędzy nimi nie podlegają weryfikacji, ponieważ nie ma to wpływu na ocenę operacji.